

Aleksandr Hallik

Teie 10.09.2025

Meie .12.2025 nr 1-6/25-148/4

Vastus kollektiivsele pöördumisele „Välismaalaste seaduse muudatus: Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele leebemad tingimused elamisloa saamiseks ja pikendamiseks“

Lugupeetud pöördumise algataja

Põhiseaduskomisjoni nimel tänan Teid esitatud kollektiivse pöördumise eest.

Riigikogu menetleb kollektiivseid pöördumisi Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse 18². peatüki „Kollektiivsete pöördumiste menetlemise kord“ alusel.

Riigikogu juhatus edastas Teie algatatud kollektiivse pöördumise „Välismaalaste seaduse muudatus: Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele leebemad tingimused elamisloa saamiseks ja pikendamiseks“ oma 25. septembri 2025. a otsusega nr 146 menetlemiseks põhiseaduskomisjonile. Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist 2025. aasta 9. detsembri istungil, kus pöördujate kontaktisikutena osalesid Aleksandr Hallik ja Boris Gorobec.

Kollektiivse pöördumisega tehakse ettepanek muuta välismaalaste seadust ja näha Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele ette leebemad nõuded, st et legaalse sissetuleku puhul tuleks välja jätta selle regulaarsuse nõue ning nähtaks ette, et legaalse sissetulekuna saaks arvestada ka kogunenud sääste. Kontaktisik märkis istungil, et praegune halduspraktika käsitleb Eesti kodanike välismaalasest abikaasasid kui tavalisi välismaalasi, nõudes neilt sissetuleku vastavust kehtestatud määrale, mis omakorda on viinud elamislubade andmisest keeldumiseni, perede lahutamiseni ning Eesti kodanikest alaealiste vanemate Eestist lahkumise ettekirjutusteni, rikkudes laste õigusi ja põhiseaduse §-de 12, 26 ja 27 põhimõtteid.

Istungil osales ka Siseministeeriumi esindaja, kes märkis, et Politsei- ja Piirivalveamet rakendab välismaalaste seadust kooskõlas põhiseaduse ja Euroopa Liidu õigusega ning iga elamisloa taotlus on kaalutusotsus, mille puhul arvestatakse kõiki asjaolusid kogumis. Iga otsuse puhul hinnatakse ka selle proportsionaalsust ehk seda, et meede oleks sobiv, vajalik ja mõõdukas. Legaalse sissetuleku nõude puhul hinnatakse, kas see on piisav, stabiilne ja seaduslikult teenitud, regulaarsuse aspekt ei ole määrav ning nõue peab olema täidetud kogu elamisloa kehtivuse aja jooksul, et vältida olukorda, kus loa saanud isik muutub sotsiaalsüsteemile koormavaks.

Arutelu tulemusena otsustas põhiseaduskomisjon lähtuvalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 4 edastada ettepanek seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele

vastamiseks Vabariigi Valitsusele. Komisjon leidis, et kuigi Politsei- ja Piirivalveametil on kohustus hinnata iga taotleja konkreetset olukorda ning kohaldada välismaalaste seaduse sätteid arvestades seaduse eesmärki ja nii, et see ei viiks põhiseaduse ega Euroopa Liidu õigusega vastuolus oleva tulemuseni, on põhjendatud analüüsida, kas kehtivas õiguses tuleks laiendada legaalse sissetuleku määratlust, arvestades, et tänapäevane maailm on kiiresti muutuv ja pakub erinevaid võimalusi äraelamiseks ja eeskätt olukorras, kus kaalukausil on põhiseadusest tulenev Eesti kodaniku õigus perekonnavalule. Kuivõrd legaalse sissetuleku määratlus on reguleeritud lisaks välismaalaste seadusele ka kodakondsuse seaduses ning välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses, siis on põhjendatud suunata küsimus laiemaks analüüsimiseks läbi Vabariigi Valitsuse Siseministeeriumile.

Lisaks otsustas põhiseaduskomisjon edastada pöördumine õiguskantslerile arvamuse saamiseks. Põhiseaduskomisjon soovib õiguskantsleri hinnangut selle kohta, kas välismaalaste seaduses kehtestatud elamisloa andmise tingimused (legaalse sissetuleku nõue), mis kohalduvad ka Eesti kodanike pereliikmetele on põhiseadusega kooskõlas ja võimaldavad arvestada põhiseadusest tulenevaid õiguseid.

Põhiseaduskomisjoni 9. detsembri istungi protokoll on kättesaadav Riigikogu [kodulehel](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ando Kiviberg

esimees